

REFERAT Undervisnings- og Børneudvalget 2014-2021 d. 28-04-2016

Mødedato Torsdag d. 28. april 2016 kl. 12:00

Mødested

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden 28-04-2016.....	3
Meddelelser til mødet 28-04-2016.....	4
Etablering af vuggestuepladser i Asylgades Børnehave.....	5
Politikkontrol - Skolernes mulighed for undervisning i iværksætter.....	7
Langsigtet løsning på kapacitetsudfordringer på skoleområdet i Hørning - mulige scenarier.....	9
Budget 2017 - 2020.....	11
Udviklingsstrategien - Politisk ledelse og styring af skoleområdet.....	14
Evaluering og justering af implementeringen af skolereformen.....	19
Organiseringen af tilbud til flygtningebørn i skolerne i Skanderborg Kommune.....	23
Evt. 28-04-2016.....	29

Punkt 57: Godkendelse af dagsorden 28-04-2016

00.01.00-A00-32-15

Beslutning

Dagsordenen blev godkendt.

Punkt 58: Meddelelser til mødet 28-04-2016

00.01.00-A00-32-15

Beslutning

Børne- og ungechefen orienterede om,

- studietur til England
- om en henvendelse fra forældre i Ry vedr. den midlertidige omlægning af stordagplejen til vuggestuepladser

Direktør Lars Clement orienterede om,

- en henvendelse fra en skoleleder på baggrund af dialogmødet med udvalget den 19. april 2016

Punkt 59: Etablering af vuggestuepladser i Asylgades Børnehave

28.09.00-A00-1-16

Resume

I forbindelse med modtagelse af flygtningebørn forventes der et øget pres på efterspørgslen af vuggestuepladser – ikke mindst i Ry, Skanderborg by og Hørning. I den forbindelse har Fagsekretariatet anmodet dagtilbuddene om at undersøge mulighederne for etablering af nye vuggestuepladser indenfor de nuværende bygningsmæssige rammer. Dagtilbud Skanderborg By har i forlængelse af ovenstående foreslået/tilbudt, at Asylgades Børnehave pr. 1. august 2016 etablerer vuggestuepladser og dermed ændres til en integreret institution.

Der skal med dette punkt træffes beslutning om etablering af vuggestuepladser i Asylgades Børnehave.

Sagsfremstilling

Jf. "Kapacitetsanalyse - april 2016" er der en forholdsvis stor underkapacitet på 0 - 2 års pladser i Skanderborg by. Kapaciteten kommer yderligere under pres af, at mange flygtninge boligplaceres i Skanderborg by. Det er derfor nødvendigt at etablere vuggestuepladser, hvor det er muligt.

I den forbindelse har Fagsekretariatet anmodet dagtilbuddene om at undersøge mulighederne for etablering af nye vuggestuepladser indenfor de nuværende bygningsmæssige rammer.

Dagtilbud Skanderborg By har i forlængelse af ovenstående foreslået/tilbudt, at Asylgades Børnehave pr. 1. august 2016 etablerer vuggestuepladser og dermed ændres til en integreret institution. Asylgades Børnehave er normeret til 44 børnehavepladser. Med meget begrænsede bygningsmæssige ændringer, vil børnehaven kunne konvertere børnehavepladser til 8 vuggestuepladser. Dagtilbud Skanderborg by oplyser, at de bygningsmæssige ændringer samt øvrig etablering vil kunne sker indenfor dagtilbuddets budget.

Ved at ændre Asylgades Børnehave til en integreret institution opnås der, ud over det øgede antal vuggestuepladser, også større rentabilitet og mindre sårbarhed i et forholdsvis lille børnehus.

I relation til ovenstående kan oplyses, at der pr. april 2016 er 55 – 60 0 – 2 årige i pasning udenfor distriktet – hovedsagligt i Højvangen.

Fagsekretariatet har været i dialog med dagtilbuddets ledelse om oprettelsen af vuggestuepladserne og været på besigtigelse i Asylgades Børnehave.

Fagsekretariatet kan, med de begrænsede bygningsmæssige ændringer, godkende de fysiske rammer og anbefaler at:

- Asylgades Børnehave, pr. august 2016 ændres til en integreret institution med 8 vuggestuepladser.

Aktuelt er der forslag om nyt børnehus i Skanderborg by – til erstatning for Asylgades Børnehave, Børnehuset Eskebækparken/Æsken og evt. Børnehaven Skovhuset. I forslaget indgår udvidelse af kapaciteten på 0 – 2 års området. Etableringen af vuggestuepladser i Asylgades Børnehave kan ses som en nødvendig "tyvstart" på denne kommende kapacitetsudvidelse

Indstilling

Børne- og ungechefen indstiller:

- at der etableres 8 vuggestuepladser i Asylgades børnehave pr. august 2016
- at etableringen afholdes inden for dagtilbuddets budget

Sagen videresendes til Økonomiudvalget og Byrådet.

Beslutning

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog at indstille,

- at der, henset til et akut behov for yderligere vuggestuepladser i Skanderborg midtby, etableres 8 vuggestuepladser i Asylgades børnehave pr. august 2016
- at etableringen afholdes inden for dagtilbuddets budget

Sagen videresendes til Økonomiudvalget og Byrådet.

Punkt 60: Politikontrol - Skolernes mulighed for undervisning i iværksætteri

17.00.00-P20-2-16

Resume

I forbindelse med aftale om budget 2016 besluttede Byrådet:

- Det skal undersøges sammen med lokale virksomheder, på hvilken måde det er hensigtsmæssigt, at iværksætteri indgår, som en del af læseplanen i 7. – 9. klasse på alle skoler i kommunen

Undervisnings- og Børneudvalget orienteres, som et led i udvalgets politikkontrollerende arbejde, om det foreløbige arbejde med den besluttede forandring.

Sagsfremstilling

Som en del af samarbejdet med lokale virksomheder, om understøttelse af indsatsene omkring innovation og iværksætteri i skolen, er der etableret et samarbejde mellem Fagsekretariatet Børn og Unge og Skanderborg forsyningsvirksomhed a/s. Samarbejdet tager udgangspunkt i Skanderborg forsyningsvirksomheds projekt "AquaGlobe", hvis mål er:

- "Vi ønsker at skabe et udviklings- og formidlingscenter, der skal danne den fysiske ramme for et værdiskabende netværk mellem erhvervsliv, universiteter, regioner, kommuner og vandselskaber med test, demonstration og "showroom" samt være et rekreativt og inspirerende område for borgere, institutioner og tursister" (Jens F. Bastrup CEO Skanderborg forsyningsvirksomhed a/s).

Fagsekretariatet samarbejder aktuelt med Skanderborg forsyningsvirksomhed a/s om at udvikle og designe undervisningsforløb og innovationscamps, der har til henblik at styrke elevernes innovative kompetencer.

For at sikre at iværksætteri bliver en del af pensum på alle kommunens skoler i 7. til 9. klasse, har fagsekretariatet vurderet, at der bør etableres et kommunalt valgfag i "Innovation og Iværksætteri". Udkast til en kommunal læseplan er under udarbejdelse med tilhørende mål for faget, og det er forventningen, at faget vil kunne tilbydes fra skoleåret 2016/17.

Supplerende sagsfremstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde 28-04-2016

Den 8. april afholdt fagsekretariatet et møde med Erhverv Skanderborg for at drøfte muligheden for et samarbejde om udbydelsen af valgfaget "Iværksætteri" på kommunens skoler. For Erhverv Skanderborg deltog Erhvervschef Anja Ellersgaard Basse. På mødet var der enighed om at intensivere samarbejdet mellem erhvervslivet i Skanderborg og kommunens skoler med henblik på at øge elevernes kendskab til erhvervsliv, arbejdsmarked og iværksætteri. Der var enighed om, at Fagsekretariatet og Erhverv Skanderborg i fællesskab drøfter- og færdiggøre den endelige læseplan med præcise videns- og færdigheds mål for valgfaget Iværksætteri.

Fagsekretariatet har endvidere indgået aftale med Dansk Iværksætterforening om et undervisningsforløb for lærere, som indgår i undervisningen i det udbudte valgfag.

Valgfaget vil kunne tilbydes fra skoleåret 2016/17.

Økonomi

Gennemføres indenfor eksisterende budgetramme.

Sundhed

I det omfang forandringerne realiseres er det vurderingen, at dette vil have en række positive sundhedsmæssige konsekvenser, herunder en styrkelse af trivsel i forbindelse med en mere varieret skoledag.

Indstilling

Børne- og ungechefen indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde 28-04-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog at tage orienteringen til efterretning.

Undervisnings- og Børneudvalget, 3. marts 2016, pkt. 38:

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog,

- at tage orienteringen til efterretning med den bemærkning, at hovedfokus skal være på iværksætter, og at der skal tilstræbes et bredt samarbejde med flere virksomheder og gerne mindre iværksættere
- at sagen genoptages til fornyet politikkontrol på næste møde.

Bilag

Læseplan for Innovation og Iværksætter

Punkt 61: Langsigtet løsning på kapacitetsudfordringer på skoleområdet i Hørning - mulige scenarier

17.01.04-P00-24091-15

Resume

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog på udvalgsmødet 1. oktober 2015, at: ”Udvalget på næste møde vil drøfte mulige scenarier for en langsigtet løsning.”

På mødet orienteres Udvalget om mulige scenarier for en langsigtet løsning på skoleområdet i Hørning. Udvalget drøfter herefter scenarierne.

Sagsfremstilling

Udvalget er i løbet af efteråret 2015 blevet orienteret om nyeste elev- og klassetalsprognose for kommunens skoler. Elev- og klassetalsprognosen er udarbejdet på baggrund af befolkningsprognosen, som er lavet for året 2015.

Da der i Hørning er en særlig stor udviklingsaktivitet i forhold til nybyggeri, er der siden udarbejdelsen af den sidste befolkningsprognose blevet fulgt op på prognosen med nye kørsler for at få de seneste forventede befolkningstal. På baggrund af de nye kørsler er elev- og klassetalsprognosen blevet tilrettet.

Særligt er skolerne i Hørning udfordret på længere sigt, idet den eksisterende kapacitet ikke svarer til det estimerede behov. Fra at have fem spor pr. årgang i Hørning viser den seneste elev- og klassetalsprognose, at det fremover bliver nødvendigt at have seks spor pr. årgang (se Bilag A).

Byrådet har bevilget midler til opstilling af pavilloner med undervisningslokaler nær Bakkeskolen for at imødekomme kapacitetsudfordringen på kort sigt. Pavillonerne vil være klar til det kommende skoleår.

Udvalget orienteres om mulige scenarier for en langsigtet løsning på skoleområdet i Hørning.

Udvalget drøfter herefter scenarierne.

Supplerende sagsfremstilling Undervisnings- og Børneudvalget 04-02-2016

Undervisnings- og Børneudvalget genoptager drøftelserne af forskellige scenarier for en langsigtet løsning på de kapacitetsmæssige udfordringer på skoleområdet i Hørning.

Supplerende sagsfremstilling Undervisnings- og Børneudvalget 03-03-2016

Undervisnings- og Børneudvalget genoptager drøftelserne af forskellige scenarier for en langsigtet løsning på de kapacitetsmæssige udfordringer på skoleområdet i Hørning.

Supplerende sagsfremstilling Undervisnings- og Børneudvalget 07-04-2016

Undervisnings- og Børneudvalget genoptager drøftelserne af forskellige scenarier for en langsigtet løsning på de kapacitetsmæssige udfordringer på skoleområdet i Hørning.

Supplerende sagsfremstilling Undervisnings- og Børneudvalget 28-04-2016

Undervisnings- og Børneudvalget genoptager drøftelserne af forskellige scenarier for en langsigtet løsning på de kapacitetsmæssige udfordringer på skoleområdet i Hørning.

Indstilling

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgetsmøde den 07-01-2016
Børne- og ungechefen indstiller,

- at mulige scenarier for en langsigtet løsning på kapacitetsudfordringerne på skoleområdet i Hørning drøftes

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgetsmøde den 04-02-2016
Børne- og ungechefen indstiller,

- at mulige scenarier for en langsigtet løsning på kapacitetsudfordringerne på skoleområdet i Hørning drøftes

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgetsmøde den 03-03-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at mulige scenarier for en langsigtet løsning på kapacitetsudfordringerne på skoleområdet i Hørning drøfte

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgetsmøde den 28-04-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at mulige scenarier for en langsigtet løsning på kapacitetsudfordringerne på skoleområdet i Hørning drøftes

Beslutning

Undervisnings- og Børneudvalget drøftede sagen.

Sagen genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 4. april 2016, pkt. 51:

Fraværende: Frands Fischer og Rasmus Ingemann

Undervisnings- og Børneudvalget drøftede sagen og vedtog,

- at sagen skal drøftes på et kommende temamøde i Byrådet

Sagen genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 3. marts 2016, pkt. 37:

Undervisnings- og Børneudvalget drøftede sagen.

Sagen genoptages på næste møde.

Beslutning i Undervisnings- og Børneudvalget den 04-02-2016

Undervisnings- og Børneudvalget drøftede sagen.

Sagen genoptages på næste møde.

Beslutning i Undervisnings- og Børneudvalget den 07-01-2016

Undervisnings- og Børneudvalget drøftede mulige scenarier for en langsigtet løsning på de kapacitetsmæssige udfordringer på skoleområdet i Hørning.

Sagen genoptages på februar mødet.

Bilag

Bilag A _ Elev- og klassetalsprognose.pdf

Punkt 62: Budget 2017 - 2020

00.30.00-G01-2-16

Resume

Som start på budgetlægningen for 2017 skal Undervisnings- og Børneudvalget fastlægge, hvordan det vil arbejde med budget 2017.

På mødet den 7. april 2016 arbejder udvalget med afklaring af forandringerne i budget 2016 i forhold til hvilke, der skal videreføres og hvilke, der skal overgå til standarder eller udgå. Punktet indeholder også en gennemgang af kapacitetsanalysen på 0 - 6 års området.

På mødet d. 28. april arbejder udvalget med nye forandringer og de indledende prioriteringer af behovene for anlæg.

Sagsfremstilling

Som det fremgår af den vedtagne budgetprocedure for 2017, skal fagudvalgene i budgetlægningen arbejde med forslag til forandringer som led i deres politikformulerende rolle. Udvalget fastlægger selv sin plan for, hvordan det arbejder med budget 2017, herunder dialogen med kontrakterheder og øvrige interessenter.

Fagudvalgene skal komme med bidrag til budgetarbejdet i form af:

- Forslag til forandringer til budget 2017. Dette kan både være forandringer, der medfører udvidelser/reduktioner i budgettet og forandringer, der kan afholdes indenfor budgettet.
- Forslag til justeringer af investeringsoversigten 2017. Der kan foreslås omprioriteringer inden for de anlæg, der allerede fremgår af investeringsoversigten. Der er endvidere i begrænset omfang mulighed for at foreslå nye anlæg indenfor de ikke-disponerede rådighedsbeløb, som ligger i de yderste overslagsår.

Der er udarbejdet faste skabeloner til brug for materialet, der bruges på tværs af udvalgene. Budgetmaterialet fra fagudvalget skal være færdigbehandlet i udvalget senest på udvalgmødet i starten af juni, så det kan indgå i materialet til Byrådets budgetstatusmøde d. 21. juni.

Fagsekretariatet foreslår følgende tidsplan for budgetarbejdet:

På april mødet fremlægges forandringerne vedtaget i budget 2016 med henblik på hvilke der skal udgå, overgå til standarder eller fortsætte i budget 2017

På maj mødet fortsættes arbejdet med forslag til forandringer til budget 2017, herunder drøftes eventuelle nye forslag til forandringer. Endvidere gennemgås investeringsoversigten med henblik på eventuelle justeringer.

På juni mødet besluttet udvalgets forslag til forandringer til budget 2017, herunder også de økonomiske konsekvenser.

Supplerende sagsfremstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 07-04-2016

På mødet den 7. april fremlægges forandringerne vedtaget i budget 2016 med henblik på udvalgets tilkendegivelse af hvilke der skal udgå, overgå til standarder eller fortsætte i budget 2017. Fagsekretariatet gennemgår på mødet status på kapaciteten på 0 – 6 års området med henblik på identificering af bygningsmæssige udfordringer, som bør medtænkes i arbejdet med budget 2017 – 2020.

Fagsekretariatet har udarbejdet et oplæg til vurdering af forandringerne i budget 2016 med henblik på afklaring af hvilke, der skal fortsætte og hvilke der skal overgå til standarder eller udgå. Oversigt er vedhæftet som bilag.

Kapacitetsanalysen for 0 - 6 års området er vedhæftet som bilag.

Supplerende sagsfremstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 28-04-2016

På udvalgmødet den 28. april 2016 arbejder udvalget med de nye forandringer, der ønskes indarbejdet i budget 2017.

Fagsekretariatet foreslår, at der i 2017 bør udarbejdes en ny Ungdomspolitik, sættes fokus på anbragte børns skolegang og sættes fokus på de stadig stigende udfordringer med psykiske reaktioner hos unge.

I forhold til anlægsbudgettet har Fagsekretariatet udarbejdet anlægsskemaer over de enkelte anlægs behov. Der er tillige udarbejdet et forslag til en prioriteret investeringsoversigt.

Sundhed

Det vurderes at der ikke vil være sundhedsmæssige konsekvenser

Indstilling

Børne- og ungechefen indstiller,

- at udvalget fastlægger en plan for arbejdet med budget 2017 - 2020

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgetsmøde den 07-04-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at udvalget drøfter hvilke forandringer, der skal videreføres i budget 2017, hvilke der skal overgå til standarder og hvilke der skal udgå
- at udvalget drøfter den fremlagte kapacitetsanalyse for 0 - 6 års området, med henblik på det videre arbejde med investeringsoversigten på mødet d. 28. april 2016

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgetsmøde den 28-04-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

at udvalget drøfter forandringerne til budget 2017 med henblik på afklaring af hvilke forandringer, der skal indgå i Undervisnings- og Børneudvalgets budgetforslag til Byrådet

at udvalget drøfter prioriteringen af de enkelte anlæg med henblik på hvilke anlæg, der skal indarbejdes i budget 2017 - 20120

Beslutning

Undervisnings- og Børneudvalget drøftede budget 2017-2020.

Sagen genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 7. april 2016, pkt. 53:

Fraværende: Frands Fischer og Rasmus Ingemann

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog, at følgende forslag til forandringer skal indgå i udvalgets videre arbejde med budget 2017:

- At lære at lære - Visible Learning i dagtilbuddene
- Visible Learning på skolerne
- Sanser og motorisk udvikling målrettet børn

Sagen genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 3. marts 2016:

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog at godkende tidsplanen.

Bilag

Investeringsoversigt Børn og unge 2017-2020

Ændringsforslag til investeringsoversigt

Forslag til anlæg skoler - samlet

Sammenlægning af tandklinikker

Forandring budget 2017 - Udsatte børns skolegang

Samlet anlæg dagtilbud - skemaer

Vedr vuggestue-/småbørnsgruppe i Veng

Brev vedr. analyse af 0-2 årsområdet Undervisnings-og Børneudvalget.pdf

Re: Vedr vuggestue-/småbørnsgruppe i Veng

2016.03.31 Landsbyordningen Ejner Bavnehøj

Ansøgning om vuggestuegruppe Herskind.pdf

Punkt 63: Udviklingsstrategien - Politisk ledelse og styring af skoleområdet

17.00.00-A00-3760-16

Resume

Punktet er sat på dagsordenen som et led i Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med Udviklingsstrategien og temaet: Folkeskolereformen - Fra undervisning til læring. Det fremgår heraf, at Byrådet i 2014-2017 vil:

- Gentænke den politiske ledelse og styring af skoleområdet for at skabe synlig kobling mellem den praksisnære opfølgning på læring og den politiske ledelse og styring.

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog på marts mødet, at udvalget ønskede at arbejde videre med den synlige kobling mellem den praksisnære opfølgning på læring og den politiske ledelse og styring.

Administrationen har på baggrund heraf udarbejdet forskellige scenarier/modeller for, hvordan der i udvalgets politikkontrollerende arbejde kan ske en styrkelse af den praksisnære opfølgning. Punktet er sat på dagsordenen med henblik på udvalgets drøftelse af, hvilke metoder udvalget evt. ønsker at tage i anvendelse.

Sagsfremstilling

Baggrund

Folkeskolereformen er udpeget som et af strategisporene i Byrådets Udviklingsstrategi for 2014-2017. Byrådet har bla. vedtaget, at Byrådet i indeværende periode vil:

- Gentænke den politiske ledelse og styring af skoleområdet for at skabe synlig kobling mellem den praksisnære opfølgning på læring og den politiske ledelse og styring

Kommissorium for arbejdet med folkeskolereformen

Af kommissoriet for Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med folkeskolereformen som vedtaget af Byrådet i december 2014 fremgår det bl.a.:

"1. Rammen for udvalgets arbejde

Byrådet har med Byrådets Udviklingsstrategi angivet temaet folkeskolereformen som et væsentligt indsatsområde for kommunens udvikling på sigt. Et helt centralt tema i folkeskolereformen er fokusskiftet fra undervisning til læring på skolerne.

Fra undervisning til læring

Skolegangen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan. Betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater skal mindskes. Og tilliden til og trivsel i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis. Implementeringen af folkeskolereformen forudsætter både læringsmæssige og organisatoriske forandringer.

Vi ved blandt andet, at:

- Vi står over for et paradigmeskifte, hvor skoledagen skal nytænkes.
- Det kræver kompetenceudvikling, ledelse, læringsmål, understøttende undervisning mv.
- Skolen åbner op over for omgivelserne og etablerer et tæt samarbejde med idræts-, kultur-, forenings- og erhvervslivet samt borgere.
- Hvor alle ressourcer – også i omverdenen og blandt forældrene – skal i spil.
- Reformen påvirker resten af børne- og ungeområdet.
- Styrings- og incitamentsstrukturer gentænkes."

Overblik over den politiske ledelse og styring af skoleområdet

Til brug for udvalgets arbejde med temaet, har administrationen udarbejdet en oversigt, der samler de politiske beslutninger vedrørende læring fra eksisterende politikker og forsøgt kategoriseret disse i henholdsvis mål/visioner og strategier med henblik på at give et samlet overblik over de eksisterende politisk vedtagne ledelses- og styringsredskaber.

Dette med henblik på at tydeliggøre det eksisterende afsæt for en gentænkning af den politiske ledelse og styring af skoleområdet i forhold til at nå målet i Udviklingsstrategien.

Mål og visioner

- Elevernes læring står i centrum
- Alle elever skal udfordres og udvikles, så de får udnyttet deres fulde potentialer.
  - Det gælder de fagligt særligt stærke elever, som skal udfordres på deres potentialer
  - Det gælder de fagligt svagere elever, som skal opnå kompetencer, så de har en reel mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse
- Elevens individuelle fremdrift og progression er central og målet er hele tiden at udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan
- Udvikling af solide kompetencer inden for både humanistiske fag, naturvidenskab og praktiske og musiske fag
- Elevernes læring og daglige fysiske aktivitet er i konstant samspil
- Evalueringer og dokumentation anvendes fremadrettet til at udvikle elevens personlige, sociale og faglige kompetencer
- Alle elever skal rustes til livsmestring og ingen elev må mistrives

”Strategier”

- Tværfaglige forløb
- Samarbejde med eksterne samarbejdspartnere
- Inddragelse og samarbejde med forældrene
- Kompetenceudvikling af medarbejdere
- Anvendelse af IKT
- Brug af bevægelse
- Fokus i evalueringskulturen på hvordan god undervisning omsættes til læring for den enkelte elev
- Opstilling af læringsmål, opfølgning, vurdering og evaluering anvendes som redskaber, der kontinuerligt rykker elevens læring fremad
- Helhedstænkning på tværs af tilbud med læring i centrum
- Samarbejde mellem lærere og pædagoger
- Afvekslende læringsmiljøer
- Fokus på indsatsen for to-sprogede elever

Den praksisnære opfølgning

Administrationen har endvidere i samme notat oplistet konkrete administrative indsatser vedr. læring, og som er implementering af et eller flere af de politisk vedtagne mål og strategier. Eksempler herpå er:

- Visible learning
- Den innovative folkeskole
- It-strategi
- Skolesundhed.dk

I det til punktet vedhæftede notat er en mere fyldestgørende oversigt over konkrete iværksatte indsatser, der skal styrke læringen.

I forhold til politikkontrol af de politiske vedtagne mål, visioner og strategier for skoleområdet, sker dette primært i forbindelse med fremlæggelsen af den årlige kvalitetsrapport, i forbindelse med budgetopfølgninger på konkret vedtagne forandringer samt ved politikkontroller af enkeltstående administrative indsatser.

Spørgsmål til drøftelse

Med henblik på det videre arbejde med at:

- Gentænke den politiske ledelse og styring af skoleområdet for at skabe synlig kobling mellem den praksisnære opfølgning på læring og den politiske ledelse og styring

Foreslår administrationen at udvalget drøfter følgende:

- Er de eksisterende politiske vedtagne mål, visioner og strategier indholdsmæssigt dækkende for målet i Udviklingsstrategien: "Fra undervisning til læring" eller skal der ske en supplerende og eller revidering heraf?
- Er der behov for f.eks. at samle de politiske ledelses- og styringsværktøjer i andre former end de eksisterende politikker?
- Hvordan kan der i forbindelse med politikkontoller ske en styrket kobling mellem de politiske vedtagne visioner, mål og strategier og de konkrete administrative indsatser?

Supplerende sagsfremstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 07-04-2016

Til brug for udvalgets møde i marts havde administrationen jf. ovenstående udarbejdet en oversigt, der samler de politiske beslutninger vedrørende læring fra eksisterende politikker og forsøgt kategoriseret disse i henholdsvis mål/visioner og strategier, og dermed de politiske mål, visioner og strategier, som udvalget skal føre politikkontrol på.

Administrationen har som følge af udvalgets beslutning på marts mødet udarbejdet 5 forskellige scenarier/modeller for en styrket praksisnær opfølgning på læring og den politiske ledelse og styring. Det skal hertil bemærkes, at udvalget gennem en styrkelse af den praksisnære opfølgning som metode i udvalgets politikkontrollerende arbejde, vil opnå et bredt kendskab til den konkrete udmøntning af ovenstående mål og strategier i praksis. Henset til skanderborg modellen, vil det dog ofte være forskelligt, hvordan den enkelte skole har grebet den konkrete udmøntning an i praksis, ligesom skolernes vilkår og rammer varierer. Fagsekretariatet kan i forlængelse heraf, såfremt udvalget måtte ønske dette, supplere de konkrete cases med uddybende eller supplerende oplysninger. F.eks. hvorvidt der er tale om en generel anvendt tilgang/model, eller om udfordringer oplevet på en konkret skole ligeledes gør sig gældende på andre skoler mv.

Scenarie 1: Dialogmøder med de enkelte kontraktholdere og skolebestyrelser

Undervisnings- og Børneudvalget har i løbet af byrådsperioden bilaterale dialogmøder med kontraktholdere og skolebestyrelser på de enkelte skoler. Dialogen vil både kunne foregå f.eks. ved besøg på skolerne uafhængigt af eller i forbindelse med udvalgets ordinære møder, eller ved at kontraktholdere og skoleledere gæster udvalgets møder.

Der er ikke på forhånd fastlagt, hvilke mål, visioner eller strategier udvalget skal føre politikkontrol på i forbindelse med dialogmøderne med de enkelte skoler. Såfremt der ønskes en dialog, hvor der både er fokus på udfordringer og succeser, er det administrationens opfattelse, at det - i forhold til at få så konstruktiv dialog som mulig - vil være hensigtsmæssigt, såfremt de enkelte kontraktholdere og skolebestyrelser forud for mødet har mulighed for at forberede konkrete eksempler inden for det overordnede tema.

Der er 12 kontraktholdere på skoleområdet samt 7 landsbyordninger, hvilket vil sige, at der skal afvikles 19 dialogmøder i alt. Der afholdes som udgangspunkt 44 udvalgsmøder i løbet af en Byrådsperiode, hvilket betyder, at der skal afvikles dialogmøde ved knap hvert andet møde.

Scenarie 2: Fælles møder med kontraktholdere og skolebestyrelser

Undervisnings- og Børneudvalget har gennem en årrække afholdt dialogmøder med henholdsvis kontraktholdere og skolebestyrelser. På disse møder har der typisk været et administrativt oplæg, suppleret med oplæg fra en eller flere kontraktholdere og mulighed for at stille spørgsmål til udvalget.

Ved disse dialogmøder har der typisk været 50-60 deltagere.

I forhold til at styrke den praksisnære opfølgning (politikkontrol), er det administrationens forslag, at det pga. forummets størrelse og bredde vil være bedst egnet i de tilfælde, hvor Undervisnings- og Børneudvalget ønsker en bred tilbagemelding på et på forhånd defineret overordnet tema, således at mødet både kan anvendes til en praksisnær politikkontrol gennem cases, konkrete erfaringer og refleksioner, men også til vidensdeling blandt deltagerne henset til, at forummet er så stort, at det kan være svært for alle at komme til orde.

Scenarie 3: Styrket anvendelse af cases i den ordinære politikkontrol

At der i forbindelse med Undervisnings- og Børneudvalgets ordinære politikkontrollerende arbejde af skoleområdet i højere grad inddrages praksiseksempler fra hverdagen. Dette kan f.eks. ske ved:

- at invitere gæster på mødet fra skoleområdet, som kan komme og fortælle om konkrete cases eller erfaringer
- ved skriftlig formidling af cases og erfaringer udarbejdet af enten skolerne selv eller Fagsekretariatet enten som en del af selve sagsfremstillingen eller som bilag til punktet
- Ved udarbejdelsen af videomateriale

Scenarie 4: Interne studieture

At udvalget tager på ”interne” studieture på skoleområdet ift. konkrete mål eller strategier, hvor udvalget kan komme rundt på besøg i forhold til konkrete indsatser og have direkte dialog med udførerledet.

Scenarie 5: Foretræder for udvalget

Socialudvalget vedtog i december 2015, som en forsøgsordning at indføre kvartalsvise foretræde for udvalget ud fra følgende model:

Rammesætning for dialogen

I Skanderborg Kommune er den umiddelbare forvaltning uddelegeret til administrationen. Det betyder, at Socialudvalget i dialogen med borgerne ikke vil skulle redegøre for den administrative praksis på et givent område, ligesom udvalget heller ikke vil være at betragte som klageinstans for konkrete sager.

Dette betyder imidlertid ikke, at borgeren ikke kan redegøre for sine umiddelbare oplevelser, eller komme med input, som udvalget så efterfølgende kan tage afsæt i eller få uddybet, i forhold til udvalgets politikkontrollerende eller – formulerende arbejde. Dette kan f.eks. ske ved, at udvalget anmoder administrationen om en redegørelse af, hvorvidt en borgers oplevelse er udtryk for gældende praksis, eller hvorvidt et input f.eks. er realiserbart inden for de givne rammer og/eller er i overensstemmelse med f.eks. en politik eller standard.

Det er vigtigt, at denne ramme for dialog, er blevet forventningsafstemt med de borgere, der ønsker en dialog med udvalget uanset dialogform.

Forslag ved henvendelser fra enkeltborgere

Ved henvendelse til udvalget om dialog fra en borger eller anden aktør undersøges det nærmere, hvad den pågældende borger/aktør konkret ønsker at drøfte med udvalget. Dette med henblik på en afklaring af, om temaet umiddelbart hører til på administrativt eller politiskniveau.

Såfremt det hører til på politisk niveau og temaet eller indsatsen fremgår af udvalgets årsplan tager udvalget stilling til, om udvalgets ønsker den kommende behandling suppleret med en dialog med den eller de pågældende. Er temaet eller indsatsen ikke en del af årsplanen, kan udvalget tage stilling til, om henvendelsen giver anledning til ændringer i årsplanen, om den pågældende skal tilbydes et møde med f.eks. formanden og næstformanden eller om at oplyse den pågældende om muligheden for foretræde for udvalget.

Forslag til foretræder for udvalget

Socialudvalget tilbyder kvartalsvis foretræde for udvalget, f.eks. som en del af eller i forlængelse af de ordinære møder. Der afsættes 15 min. pr. foretræde. Inden for den afsatte tid, skal interesserede redegøre for deres ærinde og udvalget skal have mulighed for at stille uddybende/afklarende spørgsmål til borgeren. Interesserede skal senest 14 dage før have aftalt den konkrete foretræde fsva. emne og tidspunkt.

Indstilling

Børne- og ungechefen indstiller,

- at behovet for supplerende/revidering/gentænkning af de eksisterende politiske ledelses- og styringsredskaber drøftes
- at behovet for en videreudvikling af den praksisnære opfølgning på læring (politikkontrol) og koblingen heraf til de politisk vedtagne mål, visioner og strategier drøftes

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgetsmøde den 07-04-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at scenarier for en styrket praksisnær opfølgning på læring drøftes, herunder
  - hvorvidt der er scenarier, der skal bringes i anvendelse som et led i udvalgets politikkontrollerende arbejde
  - samt i givet fald i hvilket omfang og/eller situationer.

Beslutning

Pkt. udskydes og genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 7. april 2016, pkt. 49:

Fraværende: Frands Fischer og Rasmus Ingemann.

Pkt. udgår og genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 3. marts 2016, pkt. 35:

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog,

- at der ved den kommende revidering af skolepolitikken, skal ske en stillingtagen til, hvorvidt de eksisterende mål, visioner og strategier skal suppleres eller revideres
- at arbejde videre med udviklingen af metoder for politikkontrol for så vidt angår den praksisnære opfølgning. F.eks. gennem mere direkte dialog med kontraktholdere, bestyrelser m.fl. og ved gerne at have fokus på både udfordringer og succeser
- at anmode administrationen om til næste møde at komme med et forslag hertil på baggrund af de på mødet faldne bemærkninger.

Punkt 64: Evaluering og justering af implementeringen af skolereformen

00.01.00-A26-1-16

Resume

Fagsekretariatet gennemgik på mødet den 3. marts 2016 enkelte af de spørgsmål, der var stillet i forhold til evaluering og justering af implementeringen af skolereformen. Fagsekretariatet havde endvidere til mødet den 7. april 2016 undersøgt status på andre af spørgsmålene, ligesom der på mødet den 7. april deltog kontraktholdere, som redegjorde for spørgsmålene i forhold til den anderledes skoledag og den understøttende undervisning. Udvalget vedtog på mødet den 7. april at punktet genoptages på mødet den 28. april 2016.

Punktet er til drøftelse og beslutning.

Sagsfremstilling

I forbindelse med implementeringen af skolereformen stilles der forskellige spørgsmål i forhold til enkelte elementer i reformen. Undervisnings- og Børneudvalget arbejder løbende med Byrådets Udviklingsstrategi, hvor det overordnede tema er skolereformen. Igennem dette arbejde sker der en revidering af den eksisterende skolepolitik "Vejen til fremtidens skole" alternativt udarbejdelse af en ny skolepolitik. Punktet her giver mulighed for mere konkret at drøfte implementeringen af reformen og få fremlagt forskellige fakta om implementeringen og muligheden i folkeskoleloven.

Indeværende skoleår er det første skoleår, hvor lektiecafeerne er obligatorisk og hvor skolerne derfor har fået andre muligheder for planlægningen af skoledagen. Målet er en anderledes og mere varieret skoledag og den opgave har alle skoler et stort fokus på. Oplysningen om de ændrede muligheder for planlægning kom dog så sent, at skolerne ikke i indeværende år har haft de optimale muligheder for at finde den bedste måde at integrere lektiecafeerne på.

Følgende spørgsmål er ønsket drøftet:

- En sammenligning af timetallet årgangsvis for skolerne
- Afklaring af om skolerne bruger muligheden for to-lærerordninger? - Og hvordan vi kan opfordre dem til at gøre det mere?
- Får skolelederne og skolebestyrelserne råderum nok?
- Hvordan går det med den understøttende undervisning?
- Hvordan går det med bevægelsen i løbet af skoledagen?
- Hvordan fungerer lektiecafeerne?
- Hvordan går det med den "anderledes skoledag"?
- En drøftelse af hvornår og hvordan udvalget samlet kan respondere på henvendelser vedrørende skolereformen.

Det har ikke været muligt for Fagsekretariatet at belyse alle de oplyste spørgsmål til marts mødet, men punktet fremsendes til drøftelse med henblik på at afklare, hvilke spørgsmål, der skal arbejdes i dybden med til april mødet.

Supplerende sagsfremstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 7. april 2016

På mødet d. 3. marts 2016 fik udvalget et indblik i enkelte skolers anvendelse af to-lærer/to-voksenordninger i skoleåret 2014/2015.

Baggrund - skolereformen

Skanderborg Kommune valgte i forbindelse med skolereformens indførelse at finansiere dele af skolereformen med midler fra SFO og klub området, idet børnene med den nye skolereform ville skulle være færre timer i fritidstilbuddet. Samtidig vedtog Byrådet også at nedsætte forældrebetalingen tilsvarende.

I folkeskoleloven er der fastsat en årsnorm på 1200 timer for bh.klassen - 3. klasse, 1320 timer for 4. - 6. klasse og 1400 timer for 7. - 9. klasse. Det giver en skoledag på henholdsvis 6 timer, 6,6 timer og 7 timer ved et skoleår på 40 uger svarende til 200 skoledage. I Skanderborg Kommune møder alle elever til første lektion. Mødetidspunktet kan variere fra omkring 7.45 - 8.20 alt efter de lokale muligheder i forhold til skolebussens drift. Det betyder, at skoledagen varer til omkring kl. 14 for de mindste elever - til omkring kl. 14.30 for de mellemste og til omkring kl. 15 for de ældste elever.

Skolerne har altid haft mulighed for at arbejde med to-lærer/to-voksenordninger. Muligheden for at lave to-lærerordninger/to-voksenordninger er uafhængig af den nye bestemmelse i § 16 b i folkeskoleloven.

Ny bestemmelse

Fagsekretariatet redegjorde på mødet den 3. marts for indholdet af § 16 b, som er en ny bestemmelse i folkeskoleloven - indført i forbindelse med skolereformens ikrafttræden. I et brev til landets kommunalbestyrelser skriver Folkeskoleforligskredsen - (Brevet til Kommunalbestyrelserne er vedhæftet som bilag. Folkeskolelovens § 14 b og § 16 b er i sin fulde ordlyd vedhæftet som bilag.):

"Den nye bestemmelse giver kommunerne mulighed for at afkorte undervisningstiden ved at konvertere den understøttende undervisning til to voksen-undervisning i fagundervisningen. Muligheden kan anvendes generelt for klasser i indskoling og for klasser på mellemtrin og udskoling med helt særlige behov. Man vil lokalt kunne beslutte at benytte muligheden, hvis det vurderes at være den rigtige løsning for at sikre klassens trivsel og faglige udvikling. Godkendelsen gives af kommunalbestyrelsen for et år af gangen, men kan fornyes årligt, hvis det vurderes fortsat at være den rette løsning. Kommunalbestyrelsen kan selv foretage hver enkelt godkendelse, men den kan også vælge at delegerer kompetencen til forvaltningen eller til den enkelte skoleleder."

Der er således ikke tale om, at der automatisk kan ske en reduktion af årsnormen og en afkortning af skoledagen.

I henhold til den delegering af umiddelbar forvaltning fra Byrådet til administrationen, der er i Skanderborg Kommune, er det Fagsekretariatet Børn og Unge, der har kompetencen til at behandle ansøgninger fra skolerne om konvertering af understøttende undervisning til to-voksenordninger i fagundervisningen.

I henhold til § 16 b stk. 2 skal børnene tilbydes plads i skolens SFO, hvis skoledagen afkortes. Det betyder, at skolen skal afsætte ekstra resurser til åbningstid i SFO, hvis de afkorter skoledagen for at lave to-voksenordning i fagundervisningen. Det samlede resurceforbrug vil således være det samme uanset om skoledagen afkortes, og der laves to-voksenordning eller om skoledagens længde bibeholdes og der laves to-voksenordning.

I samme brev gør forligspartierne opmærksom på, at der ikke i folkeskoleloven er fastsat regler om hvor mange skoledage, der skal være på et år. I de fleste kommuner arbejdes der med 200 skoledage, og det gælder også for Skanderborg Kommune. Forligspartierne gør opmærksom på, at der ikke er noget til hinder for, at der arbejdes med lidt flere skoledage om året for på den måde at reducere længden af den enkelte skoledag, hvis det er ønsket om en kortere skoledag, der skal imødekommes. Fagsekretariatet kan oplyse, at en af omegns kommunerne har haft besluttet mere end 200 skoledage, men er igen overgået til 200 skoledage.

Udvalget har ønsket at få en sammenligning af timetallet årgangsvis for skolerne

Der eksisterer for hver årgang et nationalt fastsat mindstetimetale for undervisningen i de enkelte fag. Skolerne kontrolleres hvert år for overholdelsen af dette mindstetimetale, og skolerne i Skanderborg Kommune overholder lovens forpligtigelse. Der er kun tale om marginale afvigelser (overskridelser) fra fagenes mindstetimetale på de enkelte skoler, og merforbruget af timer i enkelte fag skyldes udelukkende planlægningsmæssige udfordringer. De gældende minimumstimetale for den faglige undervisning på de enkelte klassetrin er vedlagt punktet som bilag. Her kan det konstateres, at f.eks. 1. klasse skal modtage 750 timers faglig undervisning pr. år fordelt på forskellige fag eller 18,75 time pr. uge.

Som et nyt element i forbindelse med skolereformen indførtes udover bestemmelserne om de enkelte fags mindstetimetale en bestemmelse om fastsættelse af skoledagens længde, som beskrevet ovenfor. Alle skoler i Skanderborg Kommune overholder bestemmelserne om skoledagens længde.

Skoleugens sammensætning for en elev i f.eks. 1. klasse vil se således ud:

30 timers skolegang om ugen fordelt på følgende måde:

- Fagdelt undervisning 18,75 time
- Lektiecafé 2 timer
- Pauser ca. 4,5 time (afhængig af skolens organisering)
- Understøttende undervisning 4,75 time (findes som resten op til skoleugens længde på 30 timer)

Udvalget har også ønsket

- En afklaring af om skolerne bruger muligheden for tolærerordninger
- Hvordan vi kan opfordre dem til at gøre det mere
- En drøftelse af om skolelederne og skolebestyrelserne får råderum nok

For at kunne vurdere skolernes mulighed for at prioritere og anvende flere voksne pr. klasse i enkelte skemapositioner, er det væsentligt at se på modellen for tildeling af resurser, og herefter skolernes mulighed for at udmønte og prioritere. Fagsekretariatet har udarbejdet et notat over principperne i timetildelingen og skolernes muligheder for at udmønte og

prioritere anvendelsen af de tildelte resurser. Chefkonsulent vil på mødet kort redegøre for notatet. Notatet er vedhæftet som bilag.

Udvalget ønsker at drøfte: Hvordan går det med den understøttende undervisning?

Som en del af skolereformen indførtes begrebet understøttende undervisning. Intentionen var at tildele lærere, pædagoger og deres elever tid, som ikke i forvejen var reserveret et enkelt fag, men i stedet give mulighed for, at professionelle voksne i samarbejde med eleverne kunne etablere aktiviteter, som generelt kunne understøtte elevernes læring og skabe mening om skolens tilbud.

Ligeledes er understøttende undervisning ofte nævnt som den naturlige åbning i skolens samarbejde med lokale foreninger, virksomheder kulturinstitutioner, skoletjenesten osv. i det som i skolereformen kaldes for åben skole. Skolerne kan anvende både lærere og pædagoger, som det faste personale i den understøttende undervisning, og i skolernes indberetning for nuværende skoleår kan det konstateres, at det i Skanderborg Kommune variere fra at det stort set kun er pædagoger som varetager opgaven til, at det udelukkende er lærere, som er på opgaven.

Der er ingen formelle uddannelseskra v i varetagelsen af den understøttende undervisning, ligesom der heller ikke er begrænsninger i samlæsning og holdstørrelser.

Til mødet i Undervisnings- og Børneudvalget den 7.april 2016 er der indbudt to skoleledere, som overfor udvalget vil give et indblik i, hvordan der lokalt på skolerne arbejdes med den understøttende undervisning.

Udvalget ønsker at drøfte: Hvordan går det med den "anderledes skoledag"?

Med skolereformen blev der ikke bare lagt op til en længere skoledag, men også en anderledes skoledag. Især blev der udtrykt forventninger til aktiviteter i den understøttende undervisning, lektie eller studiecaféerne, åben skole, mere bevægelse og helt nye fag.

Til mødet i Undervisnings- og Børneudvalget den 7.april 2016 er der indbudt to skoleledere, som overfor udvalget vil give et indblik i, hvordan der lokalt på skolerne arbejdes med den anderledes skoledag.

Udvalget ønsker at drøfte: Hvordan går det med bevægelsen i løbet af skoledagen?

I mange år har skolerne i Skanderborg Kommune arbejdet på at integrere aktive og anderledes måder at lære på og fra august 2014 har målet været, at alle børn bevæger sig mindst 45 minutter hver dag. Udfordringen har først og fremmest været at skabe meningsfulde situationer for bevægelse, som samtidig understøtter elevernes læring. I maj 2015 spurgte Fagsekretariatet skolerne om, hvordan det gik med opfyldelsen af den overordnede målsætning om 45 minutters bevægelse om dagen, og svaret var temmeligt entydigt. For indskoling var målet stort set nået, for mellemtrinnet var der stadig enkelt vurderinger, som pegede på, at vi ikke var helt i mål, og for de ældste elever var der stadig et stykke vej at gå.

I forbindelse med sundhedsplanen etablerede fagsekretariatet projekt "alle børn i bevægelse". Der blev udarbejdet et inspirationskatalog med udpegning af bevægelsesambassadører – særlige ressourcepersoner blandt lærerne og pædagogerne, som kunne aktivere på tværs af skoler og daginstitutioner. Endvidere blev skolerne opfordret til at udarbejde handleplaner for integrering af mere bevægelse i skolens hverdag. Projektet blev skudt i gang ved et fælles arrangement for alle kommunens lærere og pædagoger den 4. august 2015 med oplæg fra professor Keld Fredens og adjunkt Claus Løgstrup Ottesen.

Projektet evalueres i juni 2016. Skolernes handleplaner for mere bevægelse i skoledagen er vedlagt punktet som bilag.

Udvalget ønsker at drøfte: Hvordan fungerer lektiecafeerne?

Skoleåret 2014/15 var første år med lektie, fordybelses eller studiecaféer, og første år var organiseringen af caféerne underlagt politiske restriktioner som følge af det konservative forbehold ved vedtagelsen af skolereformen. Nuværende skoleår er således første år, hvor caféerne for alvor får et mere lokalt præg. Det er nu muligt at placere tilbuddet overalt i løbet af skoledagen, og tilbuddet kan brydes op i flere mindre intervaller eller placeres samlet som en længere begivenhed. Det er endog muligt at placere tilbuddet som en forlængelse af lektionerne i f.eks. dansk og matematik. Erfaringerne med de enkelte lektietilbud opsamles i dialog på skoleledermødet i april 2016.

Skolebestyrelserne er ved flere lejligheder blevet opfordret til at udarbejde retningslinjer for den enkelte skoles arbejde med lektietilbuddene.

En vigtig begrundelse for at indføre det obligatoriske lektietilbud med skolereformen, var at mindske betydningen af den sociale baggrund for vores elevers resultater i skolen. At foretage en faktisk evaluering af denne effekt vil være alt for tidligt på nuværende tidspunkt.

Supplerende sagsfremstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 28. april 2016

På dialogmødet d. 19. april 2016 drøftede Undervisnings- og Børneudvalget muligheder og erfaringer med Folkeskolelovens § 16 b med skolelederne. Udvalget besluttede på mødet d. 7. april at genoptage punktet på mødet d. 28. april 2016.

Indstilling

Børne- og ungechefen indstiller,

- at punktet drøftes

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 07-04-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at punktet drøftes

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 28-04-2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at punktet drøftes på baggrund af dialogen med skolelederne den 19. april 2016.

Beslutning

Pkt. udskydes og genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 7. april 2016

Fraværende: Frands Fischer og Rasmus Ingemann

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog,

- at tage orienteringen til efterretning
- at drøfte muligheder og erfaringer med Folkeskolelovens § 16 b med kontraktholderne til dialogmødet den 19. april.

Sagen genoptages på næste møde.

Undervisnings- og Børneudvalget, 3. marts 2016

Undervisnings- og Børneudvalget drøftede sagen og vedtog at sagen genoptages på næste møde.

Bilag

Uddrag af folkeskoleloven

Brev til kommunalbestyrelser januar 2016

Skoledagens længde - brev fra UVM

Punkt 65: Organiseringen af tilbud til flygtningebørn i skolerne i Skanderborg Kommune

17.15.01-A00-2-16

Resume

Første del af sagsfremstillingen (behandlet på mødet d. 7. april) giver en indledende beskrivelse af det eksisterende skoletilbud til nytilkomne tosprogede, herunder flygtninge, samt en foreløbig vurdering af fordele og udfordringer ved denne samt alternative modeller. Sagsfremstillingen skal danne grundlag for en indledende drøftelse med henblik på vurdering af evt. justeringer i den eksisterende model i Skanderborg Kommune. Drøftelsen genoptages på udvalgsrådet den 28. april.

Anden del af sagsfremstillingen (til behandling d. 28. april) giver udgangspunkt i den eksisterende viden og input fra drøftelserne på Undervisnings- og Børneudvalgets møde d. 7. april 2016 Fagsekretariatet Børn & Unge's bud på den fremadrettede organisering. Forslaget til den fremtidige organisering baserer sig på 2 grundlæggende præmisser:

- Den eksisterende model i Skanderborg Kommune har leveret fornuftige resultater, hvorfor der, ud fra et fagligt perspektiv, må anbefales justeringer frem for gennemgribende ændringer
- At der er fokus på at sikre en organisering, der kan håndtere/absorbere den markant stigende volumen

Det indstilles, at træffes beslutning om, hvorvidt den grundlæggende struktur med organisering af undervisningen af flygtninge og andre 2-sprogede elever i modtageklasser ønskes fastholdt og om den eksisterende tildelingsmodel til modtageskolerne skal justeres, så den i højere grad indebærer incitamenter til en hurtigere gennemløbstid.

Sagsfremstilling

Baggrund

Undervisnings- og Børneudvalget har anmodet Fagsekretariatet Børn & Unge om en orientering om organiseringen af tilbuddet til flygtningebørn i skolerne i Skanderborg Kommune. Ønsket er blandt andet relateret til nyheder i dagspressen om andre kommuners erfaringer med alternative modeller, herunder nedlæggelse af modtagelsesklasser til fordel for en direkte optagelse i almene klasser.

Fagsekretariatet Børn & Unge havde netop primo marts igangsat en proces med vurdering af den nuværende organisering af modtagelsesklassetilbuddet i lyset af den markante stigning i antallet nytilkomne flygtningebørn.

Det har ikke været muligt indenfor deadline for udarbejdelse af dagsordenspunkter til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 7. april at udarbejde en tilbundsående analyse af muligheder og perspektiver i forhold til organiseringen af modtagelsesklassetilbuddet. Nærværende sagsfremstilling giver således en indledende beskrivelse af det eksisterende tilbud samt en foreløbig vurdering af fordele og udfordringer ved denne samt alternative modeller.

Planen er, at punktet genoptages på Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 28. april.

Det nuværende tilbud

I Skanderborg Kommune har vi gennem en årrække organiseret skoletilbuddet til tosprogede elever, primært nyankomne flygtninge, via modtageklasser på udvalgte folkeskoler forskellige steder i kommunen.

P.t. har vi 110 elever fordelt på 10 modtagelsesklasser på 5 forskellige skoler. De seneste års markante stigning i antallet af flygtninge har medført et betydeligt behov for udvidelse af kapaciteten - fra 5 klasser medio 2015 til 10 klasser nu. Skanderborg kommune modtog i 2015 80 elever til modtagelsesklasser og forventer i 2016 at modtage mindst 100. Fagsekretariatet Børn & Unge vurderer løbende på den bedst mulige kapacitetsudnyttelse og behovet for tilpasninger.

Nyankomne elever visiteres hurtigst muligt til en modtagelsesklasse og tilknyttes senest efter 30 dage en almenklasse. Undervisningen i modtagelsesklassen foregår i klasser med op til 12 elever og varetages af personale med særlig viden om opgaven. Lærere og pædagoger modtager efteruddannelse og får sparring fra fagsekretariatet. Modtagelsesklasselærere fra forskellige skoler besøger hinandens undervisning og udveksler erfaringer om praksis. Der er endvidere et fagligt netværk for lærere i modtagelsesklasser. Den erfaring man har opnået gennem flere år på vores modtageskoler er unik og formidles på forskellig vis til kommunens øvrige skoler, både i forhold til undervisning i modtagelsesklasser og i almenklasser.

Undervisningen i modtagelsesklasser tilrettelægges sådan, at eleverne løbende og i stigende omfang udsledes til almenklassen. I starten i få udvalgte timer ud fra en pædagogisk betragtning med udgangspunkt i elevernes aktuelle sproglige kompetencer senere i flere timer og i flere forskellige fag. I forbindelse med den endelige overgang til almenklassen laves der en grundig overlevering med skriftligt materiale, og modtagelsesklasselæreren følger op på, hvordan det går med eleven. Der er stor forskel på det tidsrum de enkelte elever er tilknyttet modtagelsesklassen. Typisk er elever i modtagelsesklasser fra 0 – 6 klasse tilknyttet i under et år. Sent ankomne elever er typisk tilknyttet modtagelsesklassen op til flere år. Det tidligere omtalte analysearbejde i Fagsekretariatet Børn og Unge går blandt andet på, om man kan fremme en reduktion af den gennemsnitlige "gennemløbstid" i modtagelsesklasserne.

Udsigt til mere fleksible rammer

Ud fra de nugældende rammer foreskriver Folkeskoleloven, at der gives basisundervisning til tosprogede elever, der har så stort et behov for sprogstøtte, at de ikke kan deltage i den almindelige undervisning. Eleverne skal ifølge loven have alle, eller den overvejende del af, deres timer i basisundervisningen. Endvidere bør en modtagelsesklasse maksimalt rumme 12 elever.

I forbindelse med de netop gennemførte 2-partsforhandlinger er regeringen og KL blevet enige om en aftale, der skal skabes "Bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge" (aftaletekst fra 18 marts 2016 - se evt. bilag 1). Heri hedder det blandt andet:

- **Lempelse af krav til modtagelsesklasser:**

Klasseloftet for modtagelsesklasser hæves fra 12 til 15, hvis det vurderes at være pædagogisk forsvarligt (og op til 18 hvis overvejende samme sproglige baggrund), samt kravet om højst at spænde over tre klassetrin hæves til højst fem, hvis eleverne overvejende har samme sproglige- og læringsmæssige baggrunde. Endvidere ændres reglerne, så eleverne fremover inden for rammerne af holddannelsesreglerne og ud fra en vurdering af den enkelte elevs behov skal have alle eller en del af deres timer i modtagelsesklassen.

- **Mulighed for etablering af særligt undervisningstilbud:**

Kommunerne får mulighed for at etablere et særligt undervisningstilbud som alternativ til modtagelsesklasser. Ordningen indebærer, at kommunerne ikke skal leve op til krav om klasseloft, timetal, lærer kvalifikationer mv. Undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen skal opstille mål og rammer for undervisningstilbuddet, herunder om opfølgning på elevernes læring.

Det har ikke indenfor den foreløbige tidsramme været muligt at vurdere alle muligheder og perspektiver ved de aftalte rammeændringer.

Viden på området - forskellige modeller, forskellige fordele og udfordringer

Det er en udfordring, at der findes relativt lidt evidens i relation til effekten af forskellige organiseringsformer i forhold til undervisning af tosprogede elever/flygtninge. Mange af de studier der findes, har fokus på "Kvalitative beskrivelser af praksis og erfaringer baseret på læreres, elevers og eksperter oplevelser og vurderinger af modtagelsestilbud.

Forskningsfeltet er således kendetegnet ved et forholdsvis lavt evidensniveau, hvad angår solid viden om effekter målt på elevniveau." (fra Ramøll-rapporten "Litteraturstudie om modtagelsestilbud for nyankomne elever", 2015).

Ramøll gennemførte imidlertid på vegne af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling et litteraturstudie i forhold til erfaringerne fra modtagelsestilbud i et internationalt perspektiv. Rapporten giver, suppleret med de lokale erfaringer, imidlertid en række overordnede pejlemærker:

- Gode erfaringer med modtagelsestilbud af kortere varighed placeret samme sted som almentilbud (positiv betydning for elevernes udbytte, hvis der er tale om et tidsbegrænset modtagelsestilbud af mellem 6 og 12 måneders varighed)
- Behov for klare retningslinjer ved overgang til almentilbud og klar ansvarsfordeling
- Lærerkvalifikationer og forældresamarbejde er vigtige implementeringsfaktorer
- Undervisningsdifferentiering og faglig undervisning er væsentlige virkemidler
- Brobygning mellem modtagelsestilbud og almentilbud styrker elevernes udbytte
- Særlig udfordring at imødekomme sent ankomne elevers behov

Rambølls studier viser, at der i praksis er stor variation i forhold til organiseringen af modtagelsestilbud til nyankomne elever. Variationerne kan imidlertid rubriceres i 4 overordnede modeller:

- Model A - en lav grad af integration i almentilbud er eksempelvis organiseret som en modtagelsesklasse eller en modtagelsesskole fysisk adskilt fra almentilbud
- Model B - en lidt højere grad, om end begrænset, integration i almentilbud kan være organiseret som en særskilt modtagelsesklasse fysisk placeret på en almenskole
- Model C - en forholdsvis høj grad af integration i almentilbud er organiseret således, at nyankomne elever indskrives i almenklasse og samtidig modtager støtte og/eller supplerende undervisning
- Model D - en organiseringsmodel for modtagelsestilbud med en høj grad af integration i almentilbud, hvor nyankomne elever placeres i almenklasse uden støtte og supplerende undervisning

Hver af organiseringsformerne kan siges at udgøre konkrete afvejsninger af fordele og ulemper i forhold ovennævnte dimensioner/pejlemærker. Særligt er der afvejning mellem målrettede tilbud udført af medarbejdere med særlig kompetence indenfor feltet (et hensyn der ser ud til at være af afgørende betydning for sprogindlæringen) på den ene side og hensynet til nærheden til almentilbud og eksempelvis tilbud tæt på den enkelte elevs bopæl (distriktsskolen) på den anden side. De konkrete pejlemærker/hovedkonklusioner uddybes mundtligt på mødet. Alternativt kan der henvises til Rambøll-rapporten (bilag 2).

Supplerende sagsfremstilling til Undervisnings- og børneudvalgets møde d. 28. april 2016

Som beskrevet ovenfor vil enhver organisering af modtagelsestilbud i forhold til undervisning af tosprogede elever/flygtninge udgøre en konkret afvejning af forskellige, potentielt konfliktende, fordele og ulemper på forskellige dimensioner. Nærværende sagsfremstilling vil med udgangspunkt i den eksisterende viden og input fra drøftelserne på Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 7. april 2016 give Fagsekretariatet Børn & Unges bud på den fremadrettede organisering. Forslaget til den fremtidige organisering baserer sig på 2 grundlæggende præmisser:

- Den eksisterende model i Skanderborg Kommune har leveret fornuftige resultater, hvorfor der, ud fra et fagligt perspektiv, må anbefales justeringer frem for gennemgribende ændringer
- At der er fokus på at sikre en organisering, der kan håndtere/absorbere den markant stigende volumen (det skal dog bemærkes, at der er en betydelig usikkerhed i forhold til udviklingen i behovet, og det er derfor usikkert i hvilken omfang en hurtigere gennemløbstid kan håndtere det fremtidige elevtal, eller om der derfor bliver behov for at øge kapaciteten)

Den resterende del af sagsfremstillingen er struktureret efter ovennævnte dimensioner fra Rambølls litteraturstudie.

Modtagelsestilbud af kortere varighed

Fagsekretariatet Børn og Unge anbefaler, at modellen med et målrettet tilbud med modtageklasser på udvalgte skoler fastholdes. Det sker primært ud fra et ønske om at sikre, at de lærer, der beskæftiger sig med modtageklasseundervisningen og undervisning af 2-sprogede elever (efter evt. modtageklassetilbud) har de bedst mulige kompetencer i forhold til denne særlige opgave. Til trods for et stigende antal flygtningeelever er en samling på udvalgte "modtageskoler" ud fra en faglig vurdering at foretrække, da det skaber de bedste muligheder for fagligt kompetente miljøer - dels i selve modtagetilbuddet dels i forhold til understøttelse almenmiljøet efter overgang.

Til gengæld vil der være stort fokus på at få gennemløbstiden sænket. Dette sker dels ud fra en faglig betragtning dels ud fra et ønske om at styrke mulighederne for at "absorbere" det stigende antal flygtningeelever. Som beskrevet ovenfor tyder erfaringerne på, at et målrettet, intensivt men relativt kortvarigt tilbud (6-12 måneder) giver de bedste resultater. Det skyldes bl.a. balancen mellem at give modtageeleverne de fornødne dansksproglige kompetencer til at kunne profitere af undervisningen på den ene side men samtidig sikre, at tiden i modtagetilbuddet ikke bliver "for lang", da det ser ud til at gå ud over den faglige indlæring i de øvrige fag.

For at understøtte en sænkning af gennemløbstiden vil Fagsekretariatet Børn og Unge foreslå, at den økonomiske tildelingsmodel ændres. Den nuværende model er en tildelingsmodel overvejende baseret på en grundtildeling pr. klasse, der som minimum giver en fuld klassetildeling. Først ved elevtal højere end 13 tildeles ekstra pr. elev. I grundtildelingen er indregnet en tildeling på 10.000 kr. pr. elev til overgang til almenområdet, der er indregnet til 13 elever i grundtildelingen uanset elevtal. Elev nr. 14 – 18 udløser hver især en udgift svarende til 1/5 af grundtildelingen, således at der til 18 elever er tildelt 2 fulde klassetildelinger og en udgift til overgangen for 18 elever.

Det foreslås, at der udarbejdes en ændret tildelingsmodel, der i højere grad indarbejder incitamenten i forhold til at fremme en hurtigere gennemløbstid. Det er målsætningen, at gennemløbstiden gennemsnitligt reduceres med 40%, dog med undtagelse af sent ankomne unge (mere herom nedenfor). Den konkrete tildelingsmodel vil blive udarbejdet af Fagsekretariatet Børn & Unge efter dialog med "modtageskolerne", såfremt der er politisk opbakning til den grundlæggende struktur som beskrevet i indeværende sagsfremstilling.

Klare retningslinjer for overgang

Som beskrevet ovenfor er der i dag en procedure, hvor elever i modtagelsesklasser senest efter 30 dage tilknyttes en almenklasse. Undervisningen i modtagelsesklasser tilrettelægges sådan, at eleverne løbende og i stigende omfang udsledes til almenklassen. I starten i få udvalgte timer ud fra en pædagogisk betragtning med udgangspunkt i elevernes aktuelle sproglige kompetencer, senere i flere timer og i flere forskellige fag. I forbindelse med den endelige overgang til almenklassen laves der en grundig overlevering med skriftligt materiale, og modtagelsesklasselæreren følger op på, hvordan det går med eleven.

Fagsekretariatet Børn & Unge ønsker at supplere og konkretisere den nuværende procedure, således at det tydeliggøres hvilke kriterier og forudsætninger, der skal gøre sig gældende i forhold til, hvornår elever er klar til at overgå fra modtagetilbud til almenklassen. Fagsekretariatet Børn & Unge vil foreslå, at der indføres en standardiseret test i forhold til løbende at vurdere elevernes dansksproglige kompetencer. Fagsekretariatet Børn & Unge undersøger i øjeblikket, hvilke test der er de bedst egnede.

Lærerkvalifikationer

Med en fastholdelse af modtageklassetilbuddet er det vurderingen, at lærernes kompetencer i forhold til denne vanskelige opgave maksimeres. Modtageskolerne gør et stort arbejde for løbende at udvikle medarbejdernes kompetencer i forhold til denne vanskelige opgave og Fagsekretariatet Børn & Unge har, og vil forsat have, stor fokus på, hvorledes dette bedst muligt understøttes. Som et eksempel på dette kan nævnes projektet "Spot on 2-sproget", der netop har haft fokus på "sprog og overgange" samt det igangværende ipad-projekt.

Modtageskolerne og Fagsekretariatet Børn & Unge er løbende i dialog om, hvorledes kompetenceforholdene optimeres.

Undervisningsdifferentiering og Brobygning mellem modtagelsestilbud og almentilbud

Elevernes skolemæssige forudsætninger er i en modtageklasse meget forskellige. De kommer med forskellige kundskaber, forskellige skolekulturelle baggrunde, forskellige faglige forforståelser. Der er relativt stor aldersforskel og endelig er elevernes dansksproglige kompetencer meget forskellige.

For at fremme den enkelte elevs muligheder optimalt, har Fagsekretariatet Børn & Unge i samarbejde med modtageskolerne valgt at implementere iPad 1:1 skole i vores modtageklasser. I klassen arbejdes der med eleven "som producerende formidler". Eleven arbejder med at løse definerede opgaver med iPaden som understøttende hjælpemiddel. Undervisningen er tilrettelagt så iPad og Apple-TV anvendes som kompenserende i forhold til den sproglige udfordring. iPad er udleveret til eleven så længe denne er tilknyttet modtageklassen. Det betyder, at eleven arbejder med den i modtageklassen og har den med i almenklassen, hvor den kan understøtte elevens læring. Eleverne har desuden ipaden med hjemme, hvor forældrene får lejlighed til at blive inddraget i deres barns skolearbejde.

Vores erfaringer fra de seneste års organisering af undervisning i modtageklasserne viser at få årgange i klassen fremmer læringen, og at antallet af elever ligeledes har stor betydning for udbyttet. Det skyldes især, at udfordringen til læreren sænkes betragteligt.

Sent ankomne elevers særlige behov

Sent ankomne elever er på en særligt udfordrende opgave. Dels skal de tilegne sig det danske sprog, dels skal de tilegne sig kompetencer, der vil bringe dem nærmere til at kunne påbegynde en ungdomsuddannelse. P.t. har vi et tilbud til de sent ankomne unge i en modtageklasse på Niels Ebbesen Skolen og Morten Børup Skolen. Der er imidlertid en fælles forståelse af, at den nuværende model ikke fungerer optimalt. Dette skyldes dels, at en del af disse unge har en alder, hvor deres "naturlige referenceramme" ikke er en almindelig folkeskole, dels at overgangen fra tilbuddet i børn- og unge til voksenområdet kan forbedres. Fagsekretariatet Børn & Unge og Beskæftigelse & Sundhed er i fællesskab p.t. i gang med at udvikle et nyt og målrettet tilbud til sent ankomne unge i alderen 15-18 (20) år.

De unge skal kunne henvises fra det fyldte 15. år til og med det fyldte 17 år. Den unge kan højst være indskrevet i 2 år. Det er et tilbud til de elever, der ikke forventes at kunne nå at tage en 9. klasses eksamen i folkeskolens modtageklasse eller hvor folkeskolens modtageklasse ikke er et optimalt tilbud, eksempelvis pga. elevens alder eller manglende skolegang. Der vil blive undervist efter lovgrundlaget for folkeskolens 10. klasse, med mulighed for at afslutte med 9. klasses eksamen i enkeltfagene dansk, engelsk og matematik. Hvis en elev ikke kan gennemføre/bestå fagene til 9. klasses eksamen i løbet af forløbet, samarbejdes der med Sprogcenter Midt om, at eleven kan tage en Danskprøve. Niveau vil være DU2 og DU3. Tilbuddet forventes at kunne etableres i forbindelse med det kommende skoleår.

Afsluttende bemærkninger

På baggrund af de netop overståede topartsforhandlinger har regeringen udarbejdet lovforslaget, "Lov om ændring af integrationsloven, danskuddannelsesloven, lov om almene boliger m.v. og forskellige andre love (Bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge, styrket virksomhedsrettet integrationsprogram)", der p.t. er i høring. Fagsekretariatet Børn Unge vil selvsagt følge dette lovarbejde tæt og vil løbende sikre, at modtagetilbuddet i Skanderborg er i overensstemmelse med muligheder og rammer i forhold til evt. lovjusteringer.

Sundhed

Sagsfremstillingen har ingen sundhedsmæssige konsekvenser. En eventuel fremtidig justering af organiseringen af Skanderborg Kommunes modtagetilbud vurderes at ville have betydning for elevernes trivsel og dermed mentale sundhed. Sådanne konsekvenser vil blive vurderet og forsøgt beskrevet i forbindelse med et sådan eventuelt forslag.

Indstilling

Børne- og ungechefen indstiller,

- at den indledende beskrivelse af det eksisterende skoletilbud til nytilkomne tosprogede, herunder flygtninge, samt den foreløbige vurdering af fordele og udfordringer ved denne samt alternative modeller drøftes
- at drøftelserne genoptages på udvalgsrådet den 28. april 2016

Indstilling til Undervisnings- og Børneudvalgets møde den 28. april 2016

Børne- og ungechefen indstiller,

- at oplægget til justeringer af modtageklassetilbuddet i Skanderborg Kommune drøftes
- at den grundlæggende struktur med organisering af undervisningen af flygtninge og andre 2-sprogede elever i modtageklasser fastholdes med de i sagsfremstillingen beskrevne justeringer
- at tildelingsmodellen ændres så den i højere grad indebærer incitamenter til en hurtigere gennemløbstid
- at orienteringen om udviklingen af et evt. fortsat modtageklassetilbud tages til efterretning

Sagen fremsendes til Økonomiudvalget og Byrådet.

Beslutning

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog at indstille,

- at den grundlæggende struktur med organisering af undervisningen af flygtninge og andre 2-sprogede elever i modtageklasser fastholdes med de i sagsfremstillingen beskrevne justeringer
- at tildelingsmodellen ændres så den i højere grad indebærer incitamenter til en hurtigere gennemløbstid
- at der i det videre arbejde med justeringen af modtageklassemodellen skal være fokus på at få udarbejdet en procedure, der understøtter overgangen fra modtageklasserne til distriktsskolerne, under hensyntagen til at den justerede model for mange distriktsskoler vil kunne opleves som udfordringerne.

Sagen fremsendes til Økonomiudvalget og Byrådet.

Undervisnings- og Børneudvalget vedtog endvidere,

- at tage orienteringen om udviklingen af et evt. fortsat modtageklassetilbud til efterretning

Undervisnings- og Børneudvalget, 7. april 2016, pkt. 44:

Fraværende: Frands Fischer og Rasmus Ingemann

Undervisnings- og Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagen genoptages på næste møde.

Bilag

Bilag 1 - Aftaletekst-bedre-rammer-for-at-modtage-og-integrere-flygtninge

Bilag 2 - Litteraturstudie modtagelsestilbud for nyankomne elever

Punkt 66: Evt. 28-04-2016

00.01.00-A00-32-15

Beslutning

Der var ingen emner under dette punkt.